

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Затверджую

В.о. завідувача кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Т.Б. Семенчук

Протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

Організація
підприємницької діяльності
на водному транспорті

Викладач	ВЛАСОВА Валентина Петрівна Кандидат економічних наук, доцент
Посилання профіль викладача на сайті ДУІТ	ВЛАСОВА Валентина Петрівна
E-mail	vp067vlasova@gmail.com
Факультет, Кафедра	Факультет Управління і технологій/ Кафедра менеджменту, публічного управління та адміністрування м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 608 телефон: +38067-173-90-96
Консультації	Кожного понеділка з 12.00 год до 14.00 год за <u>ZOOM</u> посиланням
Офіційна назва освітньої програми	Транспортні технології (на морському та річковому транспорті)
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань, спеціальність	27 «Транспорт» 275 «Транспортні технології (за видами)»
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін професійної підготовки, вибіркова
Курс/ Семестр викладання	4/7
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS / 90 загальна кількість годин
Види та кількість аудиторних занять, денна/ заочна	Лекції – 20 години/ 8 годин Практичні заняття – 20 годин/ 4 години
Форма контролю	Залік
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія згідно з розкладом. Мультимедійний проєктор, мережа Internet.
Мова викладання	Українська
Мета вивчення дисципліни	Формування комплексу теоретичних знань і умінь з концептуальних проблем підприємництва, його типології, побудови, інструментарію, зовнішнього оточення, вибору

	організаційно-правових форм підприємництва, опанування навичок створення та реєстрації підприємства, побудови власної кар'єри в бізнесі
Загальні компетентності	ЗК2 – здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя ЗК3 - здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово ЗК7 - здатність генерувати нові ідеї (креативність) ЗК12 - знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності
Спеціальні (фахові) компетентності	СК3 - здатність організовувати та управляти перевезенням вантажів (за видами транспорту)
Програмні результати навчання	ПРН1 - брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, критично розуміти світ ПРН3 - давати відповіді, пояснювати, розуміти пояснення, дискутувати, звітувати державною мовою на достатньому для професійної діяльності рівні ПРН-8 - розробляти, проектувати, управляти проектами у сфері транспортних систем та технологій

Курс дає цілісне уявлення про створення та ведення власної справи на водному транспорті.
Цей курс допоможе вам:

- освоїти технологію створення власного бізнесу;
- набути знання щодо здійснення підприємництва в транспортній сфері;

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Модуль 1. «ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ВОДНОМУ ТРАНСПОРТІ»

Тема 1. Сутність підприємництва на транспорті. Види підприємництва на водному транспорті

Підприємництво як особливий вид діяльності, стиль і тип господарської поведінки. Визначення підприємництва за законодавством України. Функції підприємницької діяльності. Суб'єкти та об'єкти підприємництва на водному транспорті. Підприємець як основний суб'єкт підприємництва. Різноманіття типів, видів та сфер підприємництва. Типологія підприємництва. Класифікаційні ознаки: форма власності, розмір, належність капіталу, кількість власників, організаційно-правова форма, сфера діяльності. Різноманіття видів підприємництва залежно від класифікаційних ознак.

Тема 2. Функції та правовий статус підприємця

Особисті якості підприємця. Основні функції підприємця. Найважливіші риси «оптимального типу підприємця». Поняття підприємницького доходу. Права підприємця. Правовий статус підприємця. Умови для створення нової генерації підприємців. Творчі засади в

діяльності підприємця. Місце держави у належній підготовці підприємницьких кадрів. Обов'язки та відповідальність підприємців.

Тема 3. Зовнішнє середовище транспортного підприємництва

Підприємницьке середовище. Складові підприємницького середовища. Внутрішнє та зовнішнє підприємницьке середовище. Підприємство, місія підприємства, цілі, завдання, структура управління, працівники, ресурси тощо як елементи внутрішнього середовища. Фактори прямої дії та фактори непрямої дії як складові зовнішнього підприємницького середовища. Політико-правове підприємницьке середовище - робоче середовище підприємця. Підприємець, держава, громадськість - триєдина система політико-правового середовища. Держава як головний елемент політико-правового середовища. Функції та цілі держави. Прямі та непрямі методи впливу держави на підприємництво.

Тема 4. Мале підприємництво на транспорті

Поняття категорій „мале підприємництво”, „малий бізнес”, „мале підприємство”. Критерії віднесення суб'єктів підприємництва до категорії „мале підприємництво”. Мале підприємництво як основа соціальної реструктуризації суспільства в ринковій економіці. Особливості малого підприємництва, його переваги й недоліки. Вплив малого підприємництва на темпи економічного розвитку; здійснення структурної перебудови економіки. Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку малого підприємництва в Україні. Результати діяльності малих підприємств. Особливості розвитку вітчизняного малого бізнесу. Основні причини гальмування становлення малого підприємництва в транспортній галузі. Державна підтримка становлення і розвитку малого підприємництва в Україні.

Тема 5. Етична та соціальна відповідальність підприємництва

Етика. Етика підприємництва. Принципи етики підприємництва. Етичний кодекс підприємця: минуле і сучасність. Взаємини підприємця і працівників. Принципи побудови відносин у сфері зайнятості. Відповідальність підприємництва перед державою, перед профспілками, перед трудовим колективом, перед окремим працівником. Договірна основа взаємин підприємця і працівника. Види трудових договорів: трудовий договір, індивідуальний трудовий контракт, індивідуальний договір підряду, колективний договір, тарифна угода. Підприємець та інвестори. Особливості взаємин підприємця та інвесторів. Відповідальність підприємця. Принципи побудови відносин між ними.

Тема 6. Механізм створення власної справи на транспорті

Регламент створення підприємства. Підприємство. Комерційні та некомерційні підприємства. Шляхи утворення підприємства. Правова основа створення, реєстрації, функціонування та ліквідації (реорганізації) підприємства. Регламент створення підприємства. Пошук бізнес-ідеї. Обґрунтування бізнес-ідеї. Підбір "команди". Бізнес-план транспортного підприємства. Поняття та завдання бізнес-плану. Функції бізнес-плану. Особливості складання бізнес-плану залежно від адресата. Загальні правила написання бізнес-плану. Структура бізнес-плану. Зміст розділів бізнес-плану. Додатки як важливий елемент бізнес-плану. Поняття установчих документів підприємства. Установчий договір. Порядок державної реєстрації. Характеристика основних етапів реєстрації. Особливості державної реєстрації суб'єктів підприємництва - фізичних осіб. Види підприємницької діяльності, що підлягають ліцензуванню. Поняття патентування підприємницької діяльності. Правові основи патентування.

Тема 7. Формування підприємницького капіталу

Стартовий капітал як обов'язкова умова здійснення підприємництва. Сутність капіталу, його форми. Економічна й елементна структура підприємницького капіталу. Джерела формування підприємницького капіталу. Переваги та недоліки різних джерел. Критерії оцінки та вибору джерел фінансування.

Тема 8. Управління витратами на транспорті

Класифікація витрат, поняття і види собівартості транспортної продукції. Економічний зміст і функції тарифів на перевезення водним транспортом. Управління витратами підприємницької діяльності на водному транспорті.

Тема 9. Фінансово-економічні результати та ефективність підприємницької діяльності.

Дохід підприємства, чинники, що впливають на його величину, загальну схему формування фінансових результатів підприємства, поняття і види прибутку підприємства. Розподіл прибутку підприємства, суть і характеристика загальної ефективності діяльності підприємства. Показники ефективності виробництва та резерви і чинники підвищення ефективності виробництва.

Тема 10. Кар'єра в транспортному бізнесі

Поняття кар'єри в транспортному бізнесі. Етапи кар'єри людини: підготовчий етап, становлення, просування по службі, збереження, завершення, пенсійний етап. Залежність кар'єри від типу особистості людини. Поняття лідерства. Особистісний, поведінковий та ситуаційний підходи в лідерстві. Авторитет підприємця-керівника. Складові підприємницького успіху та їхній вплив на кар'єру підприємця. Управління кар'єрою.

Індивідуальні завдання

Практичні заняття курсу передбачають виконання ситуаційних, тестових та інших завдань, опитування та дискусії за темами, короткі виступи та презентації з тематики дисципліни.

Тематика практичних занять:

Практична робота №1. Види підприємництва на водному транспорті.

Практична робота №2. Технологія створення власної справи.

Практична робота №3. Підприємець та його ділові якості.

Практична робота №4. Підприємницьке середовище.

Практична робота №5. Механізм досягнення підприємницького успіху.

Практична робота №6. Розробка бізнес-плану.

Практична робота №7. Основні засоби та оборотні кошти, необоротні активи в підприємстві.

Практична робота №8. Управління витратами підприємницької діяльності на водному транспорті.

Практична робота №9. Критерії підбору команди учасників транспортного бізнесу.

Практична робота №10. Фінансово-економічні результати та ефективність підприємницької діяльності.

Приклади практичних завдань:

Завдання 1. Чи погоджуєтесь ви з наступними твердженнями. Підприємець спроможний і готовий:

1. брати на себе ініціативу;
2. самостійно приймати основні рішення;
3. впроваджувати на комерційній основі нові продукти, нові виробничі технології або навіть нові форми організації бізнесу;
4. ризикувати не лише своїм часом, працею та діловою репутацією, але також вкладеними засобами.

Обґрунтуйте свої відповіді.

Приклад тестового завдання:

Головне завдання підприємництва в транспортній галузі полягає у:

- а) задоволенні потреб ринку з метою одержання прибутку;
- б) ефективному використанні основних засобів і оборотних засобів;
- в) підвищенні продуктивності праці й ефективному використанні системи мотивації праці;
- г) підвищенні якості транспортної продукції, регулювання взаємодії суспільства і природного середовища.

Для стимулювання науково-дослідницького й творчого інтересу здобувачів вищої освіти і здобуття ними навичок наукової діяльності доречно заохочувати їх до виконання додаткових видів робіт в певних проєктах, і враховувати цю діяльність при підведенні підсумків роботи здобувачів вищої освіти у семестрі. Так, наприклад, здобувачам вищої освіти може бути запропоновано виконання рефератів за темами дисципліни «Організація підприємницької діяльності на водному транспорті» у вигляді презентацій та захистити її на практичному занятті. Найкращі рекомендуються до виступу на науково-практичній конференції.

Орієнтована тематика:

1. Види підприємництва на водному транспорті.
2. Риси характеру підприємця. Здатність підприємця до ризику.
3. Культура та етика підприємницької діяльності.
4. Процес формування складу учасників бізнесу.
5. Бізнес-дизайн та його значення для підвищення бізнес-культури підприємства.
6. : Складові підприємницького середовища, внутрішнє та зовнішнє підприємницьке середовище.
7. Технологія створення власної справи.
8. Підприємець та його ділові якості.
9. Підприємницьке середовище.
10. . Механізм досягнення підприємницького успіху.
11. Основні засоби та оборотні кошти, необоротні активи в підприємстві.
12. . Управління витратами підприємницької діяльності.
13. Патенти, свідоцтва, ліцензії як форма юридичного захисту об'єктів інтелектуальної власності в підприємстві.
14. Ліцензування підприємницької діяльності на транспорті.
15. Фінансово-економічні результати та ефективність підприємницької діяльності.

Індивідуальні види робіт не обмежуються і приймаються пропозиції щодо вдосконалення курсу (як лекційної, так і практичної складової).

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.	

Відвідування лекцій:

За відвідування кожної лекції нараховується 2 бали (до 20 балів).

Практичні заняття:

Оцінюються за активністю здобувачів освіти на заняттях, їх відповідями, доповідями та ступенем залученості у дискусії. Максимальна сума становить 8 балів за кожне заняття (до 80 балів).

Самостійна робота

Написання та захист реферату (тематика погоджується із викладачем курсу) у вигляді доповіді та/або презентації оцінюються до 10 балів.

Здобувач отримує підсумкову оцінку за результатами поточного контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач, становить 100.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками
75-81		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками
64-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-63		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки
35-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-34		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної

ІНФОРМАЦІЙНО- МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення:

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
 2. Силабус навчальної дисципліни.
 3. Google Classroom: Організація підприємницької діяльності на водному транспорті
- Електронні ресурси бібліотеки ДУІТ: <https://library.duit.in.ua>.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Економіка підприємств водного транспорту: Навчальний посібник/ Колектив авторів. За загальною редакцією В.Г. Коби. – К.: ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2017. – 468 с.
2. Транспортне підприємство: навч. посіб. / І.А. Дмитрієв, Я.С. Левченко – Х.: ФОП Бровін О.В., 2018. - 308 с
3. Основи підприємництва і бізнес культури: навчальний посібник / А.Б. Педько. – К.: Центр учбової літератури, 2019. – 168 с
4. Основи бізнесу: навчальний посібник / Н.В. Доброва, М.М. Осипова. – Одеса: «Апрель», 2018. – 304 с.
5. Власова В.П. Морські порти як складова інфраструктури зовнішньоекономічної діяльності // Інструментарій менеджменту зовнішньоекономічної діяльності: монографія / Колектив авторів; Під заг. кер. д.е.н., проф. Карпенко О.О. Київ: ДУІТ, 2021. – С. 158-165.
6. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник. Пахота Н.В., Власова В.П., Семенчук Т.Б., Карпенко О.О. та ін. Київ: ДУІТ, 2022. 352 с.
7. Evaluation of Seaports' Investment Attractiveness Vlasova, Valentina and Palyvoda, Olena and Karpenko, Oksana and Bondar, Nataliia, (September 22, 2020). (2020). Evaluation of seaports' investment attractiveness. Investment Management and Financial Innovations, 17(3), 160-174, [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.17\(3\).2020.13](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.17(3).2020.13), Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3697290>

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи та повного списку літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

[Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій](#)
[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій](#)

[Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ](#)

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних,](#)

науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ. У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності ДУІТ.

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік тощо) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ».